

Spółka partnerska jako forma prawna wykonywania zawodu położnej

Partnership as a legal form of exercising the profession of midwife

Monika Sadowska, Artur Wdowiak

Pracownia Technik Diagnostycznych, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

AUTOR DO KORESPONDENCJI:

Monika Sadowska

Pracownia Technik Diagnostycznych, Wydział Nauk o Zdrowiu, Uniwersytet Medyczny w Lublinie

ul. Staszica 4-6, 20-081 Lublin

e-mail: monika.sadowska@umlub.pl

STRESZCZENIE

SPÓŁKA PARTNERSKA JAKO FORMA PRAWNA WYKONYWANIA ZAWODU POŁOŻNEJ

Wprowadzenie. Zawód położnej należy do zawodów medycznych. W polskim systemie prawnym nie jest to pojęcie o charakterze normatywnym. Odnosi się go do wolnych zawodów związanych z wiedzą medyczną w wymiarze praktycznym. Jednakże zawód położnej został także zaliczony do katalogu wolnych zawodów na gruncie prawa handlowego, a ustawodawca dopuszcza wykonywanie zawodu położnej w formie spółki partnerskiej.

Niemniej jednak wśród ogółu położnych pracujących w Polsce zdecydowanie przeważają osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy i umowy cywilno-prawnej, a prowadzenie praktyki zawodowej w formie spółki partnerskiej nie jest częstym wyborem.

Cel. Celem niniejszego artykułu jest dokonanie charakterystyki spółki partnerskiej położnych, w tym przybliżenie jej istoty i celu w jakim jest zawiązywana, praw i obowiązków partnera oraz omówienie warunków wykonywania przez spółkę działalności leczniczej.

Podsumowanie. Spółka partnerska na tle innych spółek handlowych jest atrakcyjną formą prawną wykonywania zawodu położnej, przede wszystkim ze względu na zasady ponoszenia odpowiedzialności przez partnera za zobowiązania spółki. Jednocześnie forma spółki partnerskiej położnych, łącząc w sobie zarówno ograniczenie osobistej odpowiedzialności, przejrzystej reprezentacji przy wykorzystaniu możliwości powołania zarządu oraz możliwości akumulacji kapitału finansowego, jak i intelektualnego, wychodzi naprzeciw wymogom wolnego rynku usług, rosnącej konkurencji i tym samym sprzyja wzrostowi jakości usług.

Słowa kluczowe:

spółka partnerska, zawód położnej

ABSTRACT

PARTNERSHIP AS A LEGAL FORM OF EXERCISING THE PROFESSION OF MIDWIFE

Introduction. The profession of midwife belongs to the medical ones. In the Polish legal system, the definition it is not of a legislative nature. It refers to liberal professions associated with practical medical knowledge. However, the profession of midwife has also been included in the catalog of liberal professions under the commercial law, and the legislature allows the practice of midwife in the form of a partnership.

Nevertheless, the majority of midwives working in Poland is employed on the basis of an employment relationship and a civil law agreement, while exercising practice in the form of partnership is not a frequent choice.

Aim. The purpose of this article is to profile the midwife partnership, including the approximation of its essence and purpose, as well as the rights and obligations of the partner, and discussion of the terms and conditions of the company's medical business.

Summary. Compared to other commercial companies, a limited liability partnership company is an attractive legal form for exercising the profession of midwife, primarily because of the partner's liability for the company's obligations. At the same time, the midwife partnership company, by combining both a reduction of personal responsibility, transparent representation with the use of possibility of appointing a board, and the possibility of accumulating financial and intellectual capital, meets the demands of the free services market and growing competition, thereby fostering service quality.

Key words:

partner company, midwife profession

INTRODUCTION

Zawód położnej zajmuje centralne miejsce w opiece położniczo-ginekologicznej, a profesjonalne świadczenia zdrowotne dla kobiet mogą być realizowane przez położne wykonujące zawód w różnych formach organizacyjno-prawnych począwszy od zatrudnienia pracowniczego po praktykę zawodową. Wśród ogółu położnych pracujących w Polsce zdecydowanie przeważają osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy i umowy cywilno-prawnej,

rzadziej wybierana jest forma praktyki zawodowej [1]. Aktualnie na terenie woj. lubelskiego zarejestrowanych jest 585 praktyk zawodowych pielęgniarek i położnych, w tym brak jest praktyki położnych prowadzonej w formie spółki partnerskiej (stan na 16.08.2017 r.) [2].

Można by się zastanawiać co jest przyczyną braku zainteresowania ze strony położnych wykonywaniem zawodu w formie spółki partnerskiej, która jako jedyna ze spółek

osobowych jest skonstruowana w celu wykonywania wolnego zawodu. Niemniej jednak, nie jest to przedmiot niniejszego opracowania, chociaż wywód na temat wolnego zawodu jest niezbędny jako wprowadzenie do tematu.

Nie sposób nie zauważyć, że odwoływanie się do terminu wolnego zawodu wiąże się z pewną kategorią ludzi, którzy wykonują określone zawody, odznaczają się określonymi cechami, które dają się wyróżnić i sklasyfikować [3]. Czyni to je w dużym stopniu zawodami elitarnymi, czyli takimi, których wykonywanie jest wyjątkowe i zindywidualizowane [3].

Ustawodawca polski, wymieniając enumeratywnie w art. 88 k.s.h. [4] wolne zawody ograniczył je do kręgu wolnych zawodów, których przedstawiciele mogą zawiązywać spółki partnerskie. Formułowany jest wniosek, że posłużenie się określeniem „wolny zawód” jest w pewnym sensie nadużyciem kodeksu spółek handlowych. Jego użycie jest nic nieznaczącym terminem, który może nieść pozorną wyjątkowość wyodrębnionej grupy [5]. Zdaniem A. Kidyby w kodeksie spółek handlowych nie ma wolnych zawodów, są to zawody, które można określić mianem „uregulowanych” czy też „zawodów regulowanych” [6]. Podobny pogląd reprezentują J. Ciesielski i S. Wencel twierdząc, że ustawodawca odwołując się do pojęcia „wolnych zawodów” w rzeczywistości odnosi się do zawodów regulowanych [7].

Nie zatrzymując się przy analizie pojęcia „zawody regulowane”, trzeba jednak przyznać, że osoby wykonujące wolne zawody należą do szczególnej kategorii zawodowej. Ich predyspozycje, wiedza, kwalifikacje, a także sposób świadczenia usług, stan zorganizowania i odpowiedzialność wyraźnie odróżniają ich pozycję od innych grup zawodowych [5]. Katalog cech typowych dla osób wykonujących wolne zawody ma charakter otwarty, choć też można dostrzec takie cechy, które są ustabilizowane i powtarzalne, takie jak: zawód jest wykonywany profesjonalnie, przez świadczenie usług typowych, na własny rachunek, wymaga szczególnego wykształcenia lub umiejętności [8].

Pomocą w prowadzonych rozważaniach może służyć orzecznictwo sądowe. Trybunał Konstytucyjny w wyroku z dnia 19 października 1999 r. (sygn. akt SK/99) wskazał, że treścią wolności wykonywania zawodu jest stworzenie sytuacji prawnej, w której: po pierwsze, każdy może mieć swobodny dostęp do wykonywania zawodu, warunkowany tylko talentami i kwalifikacjami, po drugie: mieć będzie rzeczywistą możliwość wykonywania swojego zawodu oraz po trzecie: nie będzie przy wykonywaniu zawodu poddany rygorom podporządkowania, które charakteryzują świadczenie pracy. Jest jednak rzeczą oczywistą, że wykonywanie wolnego zawodu nie może mieć charakteru absolutnego i że musi być poddane reglamentacji prawnej. W szczególności dotyczy to uzyskania prawa wykonywania określonego zawodu, wyznaczenie sposobu i metod (ram) jego wykonywania, a także określenia powinności, które ciążyą na danej osobie [9].

Mając na uwadze powyższe nie sposób zaprzeczyć, że spółka partnerska stanowi godną zainteresowania formę prawną wykonywania wolnego zawodu położnej. Ponie-

waż cechy charakterystyczne spółki partnerskiej, jako spółki osobowej zwiększają jej atrakcyjność, w niniejszej pracy postarano się je przybliżyć omawiając istotę i cel w jakim jest zawiązywana, prawa i obowiązki położnej - partnera oraz warunki wykonywania przez spółkę działalności leczniczej.

■ ISTOTA SPÓŁKI PARTNERSKIEJ

Spółka partnerska jest spółką osobową, utworzoną przez wspólników (partnerów), w celu wykonywania jednego lub więcej wolnych zawodów [8]. Partnerami w spółce partnerskiej mogą być wyłącznie osoby fizyczne uprawnione do wykonywania wolnych zawodów [10], które zostały określone w art. 88 k.s.h. lub w odrębnej ustawie. Wśród nich wymienia się między innymi zawod położnej.

Odwołanie do osobowego charakteru spółki partnerskiej wskazuje na zespół cech wspólnych dla wszystkich spółek osobowych [11]. Na pierwszy plan wysuwa się brak osobowości prawnej spółek osobowych z jednoczesnym przyznaniem im zdolności prawnej, co oznacza wyposażenie spółek osobowych w podmiotowość prawną (art. 33¹ k.c. w zw. z art. 8 k.s.h.) [4,12]. Stąd spółka partnerska położnych ma zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych. Tym samym może we własnym imieniu nabywać prawa, w tym własność nieruchomości i inne prawa rzeczowe. Posiada też zdolność sądową, stąd może pozywać i być pozywaną [8]. Osobowy charakter spółki partnerskiej położnych oznacza również, że dla jej zawiązania i trwania konieczna jest wola i członkostwo przynajmniej dwóch położnych (partnerów), które zobowiązują się dążyć do osiągnięcia wspólnego celu przez wniesienie wkładów (art. 3 k.s.h.). Spółka osobowa opiera się na zaufaniu i współpracy położnych, jako wspólników, którzy są uprawnieni do reprezentacji oraz uprawnieni i zobowiązani do prowadzenia jej spraw [11]. Nie jest możliwe pierwotne utworzenie jednoosobowej spółki partnerskiej położnych, gdyż pozostawałoby to w sprzeczności z podstawową cechą konstrukcyjną spółki polegającą na współdziałaniu [13].

Podstawową cechą spółki partnerskiej położnych jest to, że tworzona jest przez położne (partnerów), które uprawnione są do wykonywania zawodu położnej wskazanego w art. 88 k.s.h. Oznacza to kwalifikację podmiotową wspólnika, która występuje nie tylko na etapie tworzenia spółki, lecz także przez cały czas trwania stosunku prawnego [14]. Świadczy o tym wyraźnie art. 100 k.s.h., z którego wynika, że w przypadku utraty przez położną uprawnień do wykonywania wolnego zawodu ma ona obowiązek wystąpić ze spółki do końca roku obrotowego, w którym uprawnienia utraciła [11]. W przypadku spółki partnerskiej utworzonej przez dwie położne skutek w postaci rozwiązania spółki następuje dopiero wówczas, jeżeli w ciągu roku od wystąpienia któregoś z tych zdarzeń skład spółki nie zostanie uzupełniony o jeszcze jedną położną posiadającą prawo wykonywania zawodu [15]. Podobnie, w przypadku śmierci położnej będącej partnerem. W razie odpowiedniego postanowienia w umowie spółki spadkobierca może uzyskać członkostwo w spółce,

przy czym warunkiem wstąpienia jest posiadanie przez spadkobiercę odpowiednich kwalifikacji do wykonywania zawodu położnej. Spadkobierca nie musi posiadać uprawnienia do wykonywania zawodu położnej w chwili, gdy umowa jest zawierana. Jednak jego wejście do spółki jest możliwe tylko wówczas, gdy takie uprawnienie będzie posiadał w chwili śmierci partnera [16]. Wydaje się jednak, że kształt obowiązujących przepisów i terminy związane z rozwiązaniem spółki dają możliwość przystąpienia do spółki takiej osoby po uzyskaniu uprawnień [16]. Możliwość ograniczonego czasowo funkcjonowania spółki partnerskiej jako spółki jednoosobowej jest cechą wyróżniającą spółkę partnerską od innych spółek osobowych.

Kolejną definicyjną cechą spółki partnerskiej jest prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, a więc oparcie działalności gospodarczej na zorganizowanym zespole składników niematerialnych i materialnych. Spółka partnerska jest przedsiębiorcą w rozumieniu zarówno art. 43¹ k.c., jak i przepisów art. 2 i art. 4 ustawy z dnia 2 lipca 2004. r. o swobodzie działalności gospodarczej [12,17]. Istotnego znaczenia nabiera przy tym ustawowe ograniczenie przedmiotu przedsiębiorstwa do działalności polegającej na świadczeniu przez położne usług profesjonalnych w zakresie zawodu położnej.

Przedmiot działalności spółki należy odróżnić od przedmiotu działania przedsiębiorstwa [14]. Przedmiot działalności spółki wyznacza jej granice działania, jakie wspólnicy ustalają dla swojej działalności w ramach spółki [8]. Musi być on jednak zgodny z celem spółki, na który składają się wniesienie wkładów oraz wykonywanie zawodu położnej w spółce prowadzącej przedsiębiorstwo [14]. Stąd może być wskazane, aby w opisie przedmiotu przedsiębiorstwa spółki partnerskiej bliżej określić specjalizację w ramach danego wolnego zawodu [18]. W przypadku położnych może być to udzielanie świadczeń zdrowotnych z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, kiedy spółka partnerska położnych będzie ubiegała się o zawarcie umowy na udzielanie świadczeń opieki zdrowotnej z Narodowym Funduszem Zdrowia, czy też prowadzenie przez spółkę szkoły rodzenia lub realizowanie działań z zakresu opieki ginekologicznej.

Przedmiot działalności spółki partnerskiej musi zostać zawarty w umowie spółki, przy czym sposób jego opisanie jest w zasadzie dowolny [14]. Można w tym celu posłużyć się Polską Klasyfikacją Działalności (PKD). Prawnie, nie jest to jednak wymagane. Z faktu, że w rejestrze przedsiębiorców wskazuje się przedmiot działalności według PKD, nie wynika jeszcze, że obowiązkowy jest opis przedmiotu działalności w umowie spółki według systematyki PKD, gdyż takiego wymagania kodeks spółek handlowych nie wprowadza [18].

W oparciu o PKD przedmiotem działalności spółki partnerskiej położnych jest „grupowa praktyka położnych” oznaczona kodem 86.90.C. Jest to działalność polegająca na udzielaniu świadczeń zdrowotnych. Działalność ta może być prowadzona w placówkach medycznych, takich jak: przychodnie, specjalistyczne placówki medyczne inne niż szpitale, prywatne gabinety oraz w domu pacjenta, przy czym w umowie spółki partner-

skiej należy sprecyzować miejsce prowadzenia działalności, czyli miejsce świadczenia usług zdrowotnych. Należy też wyraźnie podkreślić, że wykonywanie zawodu w formie spółki partnerskiej nie jest prowadzeniem podmiotu leczniczego, co wynika wprost z ustawy o działalności leczniczej (art. 5 ust. 3 u.d.z.l.) [19].

W szczególności sposób ukształtowana została również odpowiedzialność wspólników spółki partnerskiej. System odpowiedzialności partnerów, polega na:

- osobistej, nieograniczonej, solidarnej i subsydiarnej odpowiedzialności za zwykłe zobowiązania spółki niezwiązane z wykonywaniem zawodu położnej, np. zaciągnięcie kredytu;
- osobistej, nieograniczonej odpowiedzialności za zobowiązania powstałe przy wykonywaniu przez danego partnera (i podległych mu pracowników) zawodu położnej;
- wyłączeniu odpowiedzialności osobistej za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem zawodu położnej przez pozostałych partnerów [8].

Reasumując, za zobowiązanie spółki odpowiedzialność poniesie ta położna (partner), która dopuściła się błędu w sztuce. Odpowiedzialności nie poniosą pozostałe położne, nawet jeżeli zajmują się innymi zleceniami dla tego samego pacjenta-klienta. Odpowiedzialności nie poniesie też położna, która nie zajęła się zleceniem, mimo iż umowa z pacjentem wymieniała ją jako osobę odpowiedzialną za jego realizację, jeśli zleceniem zajęła się – mimo brzmienia umowy – inna położna, to ona będzie za nią odpowiedzialna [20].

Ukształtowany w powyższy sposób zakres odpowiedzialności za zobowiązania jest jednym z najistotniejszych determinantów spółki partnerskiej [20]. Kolejnym jest możliwość powoływania zarządu, co stanowi ewenement w grupie spółek osobowych [21]. W doktrynie przyjmuje się, iż celem tego przepisu jest ułatwienie sprawnego zarządzania spółką. Wskazuje się w szczególności na to, iż spółki osobowe grupujące kilkunastu wspólników oraz większą liczbę pracowników nie mogą właściwie funkcjonować w obrocie z uwagi na brak scentralizowanego organu zarządzającego, składającego się z zawodowych menedżerów. Część przedstawicieli doktryny zwraca ponadto uwagę na to, iż spora część osób wykonujących wolne zawody nie dysponuje umiejętnościami, wymaganymi do właściwego zarządzania spółką [22].

■ CEL SPÓŁKI PARTNERSKIEJ POŁOŻNYCH

Celem wiodącym spółki partnerskiej położnych jest wykonywanie zawodu położnej poprzez realizowanie świadczeń zdrowotnych na rzecz pacjentów - klientów spółki zgodnie z art. 5 u.z.p.p. [23]. Określenie celu spółki musi być dokonane w umowie spółki [24]. Nie może stanowić elementu innych uzgodnień czy też być zawarte poza treścią umowy (art. 92 k.s.h.). Umowa spółki partnerskiej położnych jest umową długoterminową, gdyż jej celem jest prowadzenie przedsiębiorstwa pod własną firmą, co sprzyja stworzeniu między stronami umowy (położnymi) trwałej więzi prawnej i zorganizowaniu między nimi stałej współpracy gospodarczej [13]. Stąd

spółka partnerska położnych wymaga zgodnego współdziałania nie tylko przy zawieraniu umowy, ale także, a właściwie przede wszystkim w toku jej funkcjonowania. Nie można konstruować spółki partnerskiej, w której będzie kilka celów różnych dla współników. Wprawdzie celów może być kilka, ale zawsze muszą być one wspólne dla partnerów.

Cechą wyróżniającą spółkę partnerską położnych jest współdziałanie w celu wykonywania wolnego zawodu położnej, a na partnerach (położnych), ciąży obowiązek wniesienia całej ich profesjonalnej pracy do spółki [25]. Stąd wynagrodzenie za udzielanie świadczeń przez położną, wykonującą zawód w spółce partnerskiej, jest należnością spółki, a nie położnej. Poza tym położna oprócz działalności wykonywanej w spółce partnerskiej nie może wykonywać oddzielnie zawodu, jeżeli zakres tych świadczeń należy do sfery przedmiotu działalności spółki [26], chyba że w umowie spółki dojdzie do wyłączenia takiego ograniczenia [25]. W przeciwnym razie położna musi powstrzymać się od wszelkiej działalności sprzecznej z interesami spółki. Ponadto, bez zgody pozostałych partnerów, nie może zajmować się interesami konkurencyjnymi, w szczególności uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako jej współnik lub członek jej organu [25].

Zgodnie z brzmieniem art. 86 § 2 k.s.h. spółka może być związana w celu wykonywania przez partnerów więcej niż jednego wolnego zawodu, chyba że odrębna ustawa stanowi inaczej. Można zatem twierdzić, że ograniczenie przedmiotu działalności do wykonywania tylko jednego wolnego zawodu albo do kilku, ale wyraźnie wskazanych, ma z założenia charakter wyjątkowy i może wynikać jedynie z odrębnych ustaw regulujących wykonywanie określonego zawodu [4]. Nie jest zatem cechą spółki partnerskiej jako takiej, na co zwraca uwagę A. Kidyba [21]. Ponieważ spółki partnerskiej nie można założyć w innym celu, niż wykonywanie wolnego zawodu, stąd przedmiotem działalności spółki partnerskiej położnych może być wyłącznie wykonywanie zawodu położnej.

W przypadku zawodów medycznych przepisy ustawy regulującej wykonywanie działalności leczniczej ograniczają wykonywanie świadczeń zdrowotnych w ramach grupowej praktyki zawodowej przez przedstawicieli każdego z zawodów medycznych z osobna. Oznacza to, że w ramach grupowej praktyki położnych mogą być udzielane świadczenia zdrowotne wyłącznie przez położne będące współnikami lub partnerami spółki (art. 19 u.d.z.l. w zw. z art. 2 ust. 2 pkt. 3 u.d.z.l.). Natomiast zgodnie z art. 18 ust. 7 u.d.z.l. w grupowej praktyce lekarskiej mogą być udzielane świadczenia zdrowotne wyłącznie przez lekarzy będących współnikami albo partnerami spółki. Tym samym współnikiem w spółce partnerskiej położnych nie może zostać lekarz, lekarz dentyista czy też pielęgniarka. Nie jest też dopuszczalne zawarcie spółki partnerskiej przez położną z inwestorem w celu dofinansowania praktyki [27].

■ FIRMA SPÓŁKI PARTNERSKIEJ POŁOŻNYCH

Firma spółki partnerskiej położnych zgodnie z art. 90 k.s.h. powinna zawierać nazwisko co najmniej jednej

położnej jako partnera oraz dodatkowe oznaczenie „i partner” bądź „i partnerzy” albo „spółka partnerska”. Zastosowanie dodatków w postaci „i partner” bądź „i partnerzy” jest wykluczone, jeżeli w firmie wymienieni są wszyscy partnerzy [8]. W literaturze można spotkać się z poglądem, że wyłącznie zawarcie w firmie nazwisk wszystkich partnerów pozwala na użycie określenia „spółka partnerska” [14]. Poza tym w przypadku, gdy nieujawnione w firmie pozostają nazwiska kilku partnerów, nie wolno zastosować dodatku „i partner”. Adekwatnie, nie można posługiwać się określeniem „i partnerzy”, gdy poza firmą pozostało nazwisko jednego z partnerów [14].

Należy mieć na uwadze, że konstrukcja nazwy firmy spółki partnerskiej położnych podlega zasadzie prawdziwości, wyłączności, jedności, ciągłości i jawności firmy [8]. Wiąże się to z koniecznością przedstawiania w firmie danych, które są prawdziwe. Firma nie może wprowadzać w błąd, w szczególności co do osoby przedsiębiorcy, przedmiotu działalności, miejsca działalności (wyrok NSA w Warszawie z dnia 11 stycznia 2007 r., 11 GSK 268/06, LEX nr 287961) [28]. Dodatki, które mogą zostać dołączone do imienia i nazwiska, mają służyć lepszej identyfikacji przedsiębiorcy posługującego się firmą. Stąd nie można umieścić w firmie nazwiska osoby, która nie jest współnikiem [14]. Wskazanych dodatków nie można zmodyfikować poprzez posłużenie się zwrotem „& partnerzy” lub „+ partnerzy”. Nie wolno także posługiwać się dodatkiem „partnerzy” bez spójnika „i” [14]. Dopuszczalne jest używanie w obrocie skrótu „sp. p”, lecz wyłącznie przez spółkę partnerską [8].

Firma powinna zawierać określenie wolnego zawodu wykonywanego w spółce, czyli zawodu położnej [14]. Kodeks nie określa jednoznacznie, jak partnerzy powinni określać wolny zawód wykonywany w spółce. Można więc to zrobić podając nazwę danego zawodu, czyli „położna” lub w sposób opisowy, jak „spółka zostaje zawarta w celu wykonywania zawodu położnej w formie grupowej praktyki położnych” [14].

■ WARUNKI WYKONYWANIA DZIAŁALNOŚCI PRZEZ SPÓŁKĘ PARTNERSKĄ POŁOŻNYCH

Spółka partnerska położnych jako przedsiębiorca obowiązana jest dysponować pomieszczeniem wyposażonym w aparaturę i sprzęt medyczny oraz posiadać opinię właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej o spełnieniu warunków umożliwiających udzielanie określonych świadczeń zdrowotnych.

Zgodnie z art. 22 u.d.z.l. pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą odpowiadają wymaganiom odpowiednim do rodzaju wykonywanej działalności leczniczej oraz zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych, przy czym wymagania te dotyczą w szczególności warunków:

- 1) ogólnoprzestrzennych;
- 2) sanitarnych;
- 3) instalacyjnych.

Szczegółowe wymagania, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego

działalność leczniczą określa minister właściwy do spraw zdrowia w drodze rozporządzenia, po zasięgnięciu opinii Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych. Celem nadrzędnym przy określaniu tychże wymagań jest zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego pacjentów, przy uwzględnieniu rodzaju wykonywanej działalności i zakresu udzielanych świadczeń zdrowotnych. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą dopuszcza się lokalizowanie pomieszczenia, w którym jest wykonywana praktyka zawodowa (także w formie spółki partnerskiej) w lokalu mieszkalnym, pod warunkiem zapewnienia wyodrębnienia tego pomieszczenia od pomieszczeń innych użytkowników lokalu [29].

Położna musi posiadać tytuł prawny do lokalu, w którym ma być prowadzona działalność (umowa najmu, dzierżawy) [30].

Działalność lecznicza prowadzona przez położną jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga wpisu do rejestru podmiotów wykonujących działalność leczniczą. Rejestr ten w odniesieniu do praktyk zawodowych pielęgniarek i położnych prowadzi właściwa ze względu na miejsce wykonywania praktyki okręgowa rada pielęgniarek i położnych.

Położna zamierzająca wykonywać zawód w ramach działalności leczniczej w formie spółki partnerskiej w celu uzyskania wpisu do rejestru jest obowiązana złożyć poprzez system teleinformatyczny Rejestru Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą wniosek, który system przesyła do właściwej terytorialnie (ze względu na miejsce wykonywania przewidywanej działalności) okręgowej radzie pielęgniarek i położnych.

Wniosek powinien zawierać następujące dane:

- listę położnych partnerów spółki, ze wskazaniem imion i nazwisk, ich miejsc zamieszkania oraz imienia i nazwiska osoby uprawnionej do reprezentowania tej spółki;
- numer dokumentu poświadczającego posiadanie prawa wykonywania zawodu położnych partnerów spółki;
- zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych;
- adres miejsca udzielania świadczeń zdrowotnych;
- Numer Identyfikacji Podatkowej (NIP);
- adres do korespondencji;
- posiadane specjalizacje przez partnerów spółki;
- podpis osoby uprawnionej do reprezentowania spółki, ze wskazaniem imienia i nazwiska oraz pełnionej funkcji (art. 102 u.d.z.l.).

Na podstawie art. 104 u.d.z.l. organ prowadzący rejestr jest zobowiązany dokonać wpisu do rejestru w terminie 30 dni od daty wpływu kompletnego wniosku wraz z załącznikami. W przypadku niedokonania wpisu, jeżeli od dnia wpływu wniosku upłynęło 40 dni wnioskodawca może rozpocząć działalność leczniczą po uprzednim zawiadomieniu o tym na piśmie organu, który nie dokonał wpisu.

Zgodnie z art. 103 u.d.z.l. położna może rozpocząć działalność leczniczą dopiero po dokonaniu i uzyskaniu wpisu z zastrzeżeniem art. 104 ustawy. Położna wykonująca

praktykę zawodową i wpisana do rejestru jest zobowiązana zgłaszać organowi prowadzącemu rejestr wszelkie zmiany danych objętych rejestrem w terminie 14 dni od dnia ich powstania.

Na gruncie postępowania rejestracyjnego, w odniesieniu do podmiotów wykonujących działalność leczniczą art. 100 ust. 5 u.d.z.l. stanowił, że dokumentem potwierdzającym spełnienie warunków, o których mowa w art. 22 u.d.z.l. była wydawana w drodze decyzji administracyjnej opinia właściwego organu Państwowej Inspekcji Sanitarnej, co przesądzało o obowiązku jej posiadania mimo braku literalnego stwierdzenia tego obowiązku w art. 17 u.d.z.l. Obecnie, na skutek nowelizacji ustawy z dnia 10 czerwca 2016 r. o działalności leczniczej poprzez uchYLENIE art. 100 ust. 4 i 5 u.d.z.l., podmiot wykonujący działalność leczniczą nie ma obowiązku przekładania organowi prowadzącemu Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą opinii sanitarnej wydanej przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz przedkładania polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, na rzecz oświadczenia wnioskodawcy ubiegającego się o wpis do tego rejestru o spełnieniu wymagań w zakresie pomieszczeń urządzeń oraz o zawarciu umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej. Niemniej jednak M. Łokaj zwraca uwagę na fakt braku jakichkolwiek regulacji dotyczących skutków złożenia przez wnioskodawcę oświadczenia niezgodnego ze stanem faktycznym (art. 100 ust. 4 i 5 u.d.z.l.) [31].

Podmiot wykonujący działalność leczniczą musi obowiązkowo posiadać tzw. regulamin organizacyjny. Zgodnie bowiem z art. 23 u.d.z.l. sprawy dotyczące sposobu i warunków udzielania świadczeń zdrowotnych przez podmiot wykonujący działalność leczniczą, nieuregulowane w ustawie lub statucie, określa regulamin organizacyjny ustalony przez kierownika. Ustawa o działalności leczniczej wprowadziła obowiązek posiadania regulaminu organizacyjnego jednolicie wobec wszystkich praktyk zawodowych wykonywanych przez lekarza czy też pielęgniarkę lub położną, nie różnicując spraw, które mają być zawarte w regulaminie, w zależności od rodzaju praktyki zawodowej.

Zgodnie z art. 24 u.d.z.l. w regulaminie organizacyjnym praktyki zawodowej należy określić w szczególności:

- 1) firmę podmiotu albo nazwę podmiotu;
- 2) cele i zadania podmiotu;
- 3) rodzaj działalności leczniczej oraz zakres udzielanych świadczeń zdrowotnych;
- 4) miejsce udzielania świadczeń zdrowotnych – w przypadku udzielania świadczeń zdrowotnych za pośrednictwem systemów teleinformatycznych lub systemów łączności, miejscem udzielania świadczeń jest miejsce przebywania osób wykonujących zawód medyczny udzielających tych świadczeń;
- 5) wysokość opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej określonej zgodnie z ustawą o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta;
- 6) organizację procesu udzielania świadczeń zdrowotnych w przypadku pobierania opłat;
- 7) wysokość opłat za świadczenia zdrowotne, które mogą być, zgodnie z przepisami ustawy lub przepisami od-

rębnymi, udzielane za częściową albo całkowitą odpłatnością (cennik).

Rodzaj i zakres udzielanych świadczeń oraz wysokość opłaty za udostępnienie dokumentacji medycznej oraz wysokość opłat za udzielane świadczenia zdrowotne inne niż finansowane ze środków publicznych należy podać do wiadomości przez ich wywieszenie w widoczny sposób w miejscu udzielania świadczeń oraz na stronie internetowej podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

Regulamin organizacyjny musi odpowiadać wymogom określonym w art. 24 u.d.z.l. Przepis ten wskazuje na elementy konieczne, jakie muszą się znaleźć w regulaminie. Katalog ten jest otwarty i wymienia niezbędne elementy jedynie przykładowo, co oznacza, iż każdy podmiot, wedle własnych potrzeb, może dodatkowo unormować w regulaminie inne kwestie istotne z punktu widzenia jego działalności.

Ze względu na osobistą odpowiedzialność każdego z partnerów spółki w związku z wykonywaniem zawodu obowiązkowe jest także zawarcie przez każdą z położnych będącą współnikiem w spółce partnerskiej, umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej w zakresie określonym w art. 25 ust. 1 pkt 1 u.d.z.l., przy czym obowiązek ubezpieczenia powstaje najpóźniej w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania działalności leczniczej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą, suma ubezpieczenia wynosi 30.000 euro w odniesieniu do jednego zdarzenia oraz 150.000 euro w odniesieniu do wszystkich zdarzeń, których skutki są objęte umową ubezpieczenia OC położnej wykonującej działalność leczniczą w formie spółki cywilnej, spółki jawnej albo spółki partnerskiej jako grupowa praktyka położnych [32].

PODSUMOWANIE

Zawód położnej należy do zawodów medycznych, czyli związanych z wiedzą medyczną w wymiarze praktycznym. Jednakże zawód położnej został także zaliczony do katalogu wolnych zawodów na gruncie prawa handlowego, a ustawodawca dopuszcza wykonywanie zawodu położnej w formie spółki partnerskiej.

Spółka partnerska na tle innych spółek handlowych jest atrakcyjną formą prawną wykonywania zawodu położnej. Przede wszystkim partnerami w spółce partnerskiej położnych mogą być tylko osoby fizyczne, uprawnione do wykonywania zawodu położnej. Stąd w sytuacji utraty przez położną prawa wykonywania zawodu jest ona zobowiązana do wystąpienia ze spółki, przy czym termin ten upływa z końcem roku obrotowego, w którym położna utraciła prawomocnie uprawnienia do wykonywania zawodu.

Zasadniczym wyróżnikiem spółki partnerskiej przesądzającym o jej atrakcyjności dla osób wykonujących zawód położnych są zasady na jakich partnerzy spółki ponoszą odpowiedzialność za jej zobowiązania, a w szczególności wyłączenie odpowiedzialności osobistej partnera

za zobowiązania spółki powstałe w związku z wykonywaniem zawodu położnej przez pozostałych współników.

Do charakterystycznych cech spółki partnerskiej, przesądzających o jej odrębności, należy także możliwość powołania w spółce partnerskiej zarządu. Jest to szczególnie korzystne w sytuacji, kiedy partnerzy nie posiadają umiejętności przydatnych do zarządzania spółką oraz kiedy zamierzają zajmować się wyłącznie wykonywaniem wolnego zawodu położnej. Tym samym, forma spółki partnerskiej położnych, łącząc w sobie zarówno ograniczenie osobistej odpowiedzialności, przejrzystej reprezentacji przy wykorzystaniu możliwości powołania zarządu oraz możliwości akumulacji kapitału finansowego, jak i intelektualnego, wychodzi naprzeciw wymogom wolnego rynku usług, rosnącej konkurencji i tym samym sprzyja wzrostowi jakości usług.

PIŚMIENNICTWO

1. Raport Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych, Zabezpieczenie społeczeństwa polskiego w świadczenia pielęgniarek i położnych. Warszawa; 2015.
2. Rejestr Podmiotów Wykonujących Działalność Leczniczą. <https://rpwdl.csioz.gov.pl/RPZ/Search?institutionType=P> (dostęp: 07.08.2017 r.).
3. Jacyszyn J. „Wolny zawód” – anachronizm czy istotne pojęcie prawne? PPH. 2015; 11. <http://www.lex.pl/czytaj/-artykul/wolny-zawod-anachronizm-czy-istotne-pojecie-prawne/5>
4. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1578).
5. Jacyszyn J. Wokół statusu prawnego radcy prawnego. Radca Prawny. 2015; 1 (2): 9-23.
6. Kidyba A. Wolny zawód w kodeksie spółek handlowych. Prawda czy mit? Rejent. 2014; zeszyt specjalny 24: 41-49.
7. Ciesielski J, Wencel S. Spółka partnerska – uwagi prawno-porównawcze na tle regulacji amerykańskiej spółki LLP. Wrocław: Prawnicza i Ekonomiczna Biblioteka Cyfrowa. 2013, s. 71-80. http://www.bibliotekacyfrowa.pl/Content/42744/09_J_Ciesielski_S_Wencel.pdf
8. Kidyba A. Prawo handlowe, Warszawa: Wyd. C.H.BECK; 2016.
9. Wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 19 października 1999 r. (sygn. akt SK/99).
10. Jacyszyn J. Spółka partnerska według przepisów ustawy kodeks spółek handlowych. Bielsko-Biała: PPU Park; 2001.
11. Promińska U. [w:] Spółka partnerska, Kidyba A, red. Warszawa: Oficyna Ekonomiczna Wolters Kluwer Polska; 2013.
12. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1965 r. – Kodeks cywilny (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r., poz. 459).
13. Nowak D. Wadliwa spółka partnerska. Warszawa: Oficyna Ekonomiczna Wolters Kluwer Polska; 2010.
14. Jacyszyn J, Krześniak EJ. Spółka partnerska [w:] Meritum. Prawo spółek, Kidyba A, red. Warszawa: Wolters Kluwer; 2016.
15. Pyziół W, Szumański A, Weiss I. Prawo spółek. Warszawa: Wyd. C.H.BECK; 2016.
16. Kidyba A. Kodeks spółek handlowych. Komentarz. t. I. WK 2015.
17. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1829).
18. Rodzyńkiewicz M. Kodeks spółek handlowych. Komentarz. LexisNexis 2014.
19. Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1638).
20. Strzelczyk R, Kamińska K. Status prawny spółki partnerskiej. Ius Novum. 2013; 2:136-142.
21. Kidyba A. Komentarz aktualizowany do art. 1-300 Kodeksu spółek handlowych, LEX/el 2017.
22. Krześniak EJ. Spółka partnerska adwokatów (radców prawnych) – wybrane zagadnienia. Palestra. 2003; 1-2: 18-26.
23. Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (tekst jedn.: Dz.U. z 2016 r., poz. 1251).
24. Kidyba A. Handlowe spółki osobowe. Warszawa: Oficyna Ekonomiczna Wolters Kluwer Polska; 2010.
25. Dumkiewicz M. Kodeks spółek handlowych. Wybór orzecznictwa. Komentarz orzeczniczy. WK 2015.
26. Wiśniewski AW. Kilka uwag w sprawie reformy prawa osobowych spółek handlowych. PPH. 2012; 9: 26-32.

Spółka partnerska jako forma prawna wykonywania zawodu położnej

27. Karkowska D, Prawo medyczne dla pielęgniarek. Warszawa: Wyd. Wolters Kluwer; 2013.
28. Wyrok NSA w Warszawie z dnia 11.01.2007 r., 11 GSK 268/06, LEX nr 287961.
29. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 czerwca 2012 r. w sprawie szczególnych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U., poz. 739).
30. Ministerstwo Rozwoju, Wymagania, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia przeznaczone na gabinet pielęgniarstwa, BIZNES.GOV.PL Serwis informacyjno-usługowy dla przedsiębiorcy <https://www.biznes.gov.pl/publikacja/-/publikacja/2022-gabinetpielgniarski-wymogi-lokalowe> (dostęp: 07.08.2017 r.)
31. Łokaj M. Nowelizacja ustawy o działalności leczniczej z 15 lipca 2016 r. - przegląd zmian. ABC <https://sip.lex.pl>
32. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotu wykonującego działalność leczniczą (Dz.U. z 2011 r. Nr 293, poz. 1729).

Praca przyjęta do druku: 22.09.2017

Praca zaakceptowana do druku: 29.11.2017